

הטוב את המות ואת הרע, ואמר ליה ובחרת בחיים, דאם לא יהבה בידיה, לא הוה ליה אגרא ועונשא, והוה כבעירא, ועם כל דא אחזי קודשא בריך הוא ליה, כל מה דאירע ליה, אם הוה מטא פלפי חסד דהוה כלפי זכו, או אם הוה מטא בה פלפי חוכה, שאם הקדוש ברוך הוא רצה במיתתו, לא היה מראה לו שני הדרכים שלו, שהם מות וחיים ביד לשון. והראה לו שלא היה מערב טוב ברע, שהפרידם הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר ויבדל אלהים בין האור ובין החושך, וסוד הדבר - והבדילה הפרכת לכם, וכך עשה הקדוש ברוך הוא בגוף האדם שרעפת, שהפריד בין הדרגות של העץ הטוב ובין הדרגות של העץ הרע, וצוה אותו שלא לערב טוב עם רע, כמו שנאמר ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו. הקדוש ברוך הוא צוה אותו להשמר ממנו, ואחר כך אמר האשה אשר נתת עמדי וגומר.

ואחזי ליה דלא הוה מערב טוב ברע, דאפריש לון קודשא בריך הוא, פמה דאת אמר (בראשית א ד) ויבדל אלהים בין האור ובין החושך, ורזא דמלה והבדילה הפרכת לכם (שמות כו לג), והכי עבד קודשא בריך הוא בגופא דבר נש טרפשא, דאפריש בין דרגין דאילנא טוב, ובין דרגין דאילנא דרע, ומני לון דלא לערבא טוב עם רע, פמה דאת אמר (בראשית ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, קודשא בריך הוא מני ליה לאסתמרא מגייה, ולבתר אמר איהו (שם ג יב) האשה אשר נתת עמדי וגומר.

אדהכי הא סבא חד אזדמן ליה, ואמר רבי רבי, הא חזינא קרא דאמר באורייתא (במדבר יט טז) אדם פי ימות באהל, והא אורייתא קדם דאתברי עלמא הות, וחזינא דעלמא אקדים לאדם, דכל עלמא וצרכוי אתבריא קדם דאתברי אדם, אי הכי מאי תקנתא אית הכא, אמר ליה סבא והא כתיב דנשמתין דצדיקיא אתבריא קדם דאתברי עלמא, פמה דאת אמר (בראשית א א) בראשית ברא אלהים ולית ראשית אלא נשמה, דאתמר ביה (משלי כ כז) נר יהוה נשמת אדם, איהי נשמתא דאדם דלעילא, אלא אית אדם ואית אדם, אית אדם דאיהו

בינתים הנה זמן אחד הודמן לו, ואמר: רבי רבי, הרי ראיתי פסוק שאומר בתורה אדם פי ימות באהל, והרי התורה היתה קדם שנברא העולם, וראיתי שהעולם קדם לאדם, שכל העולם וצרכיו נבראו קדם שנברא אדם, אם כך, מה התקנה שיש כאן? אמר לו: זמן, והרי כתוב שנשמות הצדיקים נקראו קדם שנברא העולם, כמו שנאמר בראשית ברא אלהים, ואין ראשית אלא נשמה, שנאמר בה נר יהוה נשמת אדם, היא הנשמה של האדם שלמעלה. אלא יש אדם ויש אדם, יש אדם שהוא אדם של הנשמה, ויש אדם של הגוף, שנאמר בו אדם להכל דמה,

איהי נשמתא דאדם דלעילא, אלא אית אדם ואית אדם, אית אדם דאיהו

וְעָלְיוּ נְאֻמֵּר אָדָם פִּי יָמוֹת בְּאֵהֶל,
וְעָלְיוּ נְאֻמֵּר אַרְוֵר הַגִּבֹּר אֲשֶׁר
יִכְטַח בְּאָדָם וְשֵׁם בְּשֵׁר זְרוּעוֹ, וְזֶה
סַמָּא"ל, אָדָם בְּלִיעֵל אִישׁ אָוֶן,
וְיֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי נִקְבוֹת רַעוֹת, וְעָלְיָהֶן
נְאֻמֵּר וְעַל כָּל נַפְשוֹת מֵת לֹא יָבֹא
לְאָבְיוֹ וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְאֵין
אָבְיוֹ אֱלֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְאֵין אִמּוֹ אֱלֹא הַשְּׂכִינָה, וְכִי לֹא
נְאֻמֵּר בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ
הֲלֹא כֹה דְּכָרִי פֶּאֶשׁ נְאֻם יְהו"ה,
מָה אֵשׁ אֵינּוּ מְקַבֵּל טְמָאָה, כִּף
הוּא לֹא מְקַבֵּל טְמָאָה. אָמַר לוֹ:
וְהָרִי כְּתוּב אֵת מְקַדֵּשׁ יְהו"ה
טְמָא, וְזוֹ שְׂכִינְתּוֹ? אָמַר לוֹ: וְיִדְאֵי
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ לֹא
מְקַבְּלִים טְמָאָה, אֲבָל כָּל מָה
שֶׁטְמָא אֵת הַמְּקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹרָה
בּוֹ, נִחְשָׁב לוֹ כְּאִלוֹ עֲשֵׂה אוֹתוֹ,
וּמְשׁוּם זֶה לְאָבְיוֹ וּלְאִמּוֹ לֹא
יִטְמָא, וְאֵין אָבְיוֹ אֱלֹא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְאֵין אִמּוֹ אֱלֹא שְׂכִינָה,
וְזֶה סוּד מִי שֶׁמְכַנִּים מְרֻשׁוֹת
הַרְבֵּים לְרֻשׁוֹת הַיְחִיד, וּמְשׁוּם זֶה
אָמַר וְלֹא תַחֲלָלוּ אֵת שֵׁם קְדוֹשִׁי,
וְזֶה אֲדֻנִי, שֶׁהוּא רֻשׁוֹת הַיְחִיד,
שֶׁהוּא יְהו"ה יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם,
וְזֶהוּ אָדָם.

(ומשום זה לאביו ולאמו לא יטמא, וזהו סוד מי
שמכניס מרשות הרבים לרשות היחיד, ומשום
זה אמר) אָדָם פִּי יָמוֹת בְּאֵהֶל, זֶה
אָדָם בְּלִיעֵל, וּמְצַד זֶה אָדָם רִשְׁע
קְרוֹי מֵת מַעֲקָרוֹ, לְפָנַי שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם, אֲבָל לֹא נְאֻמֵּר עַל אָדָם
שֶׁהוּא מְצַד הַקְּדוּשָׁה, וְכַמָּה
טְפָשִׁים הֵם בְּעוֹלָם שְׂאוּמָרִים,
הָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גִזַּר עַל
אָדָם שְׂיָמוֹת, וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב אָדָם פִּי
יָמוֹת, וְאֵיךְ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא תִהְיֶה
מִיתָה מִמֶּנּוּ? אוֹי לָהֶם, טוֹב שֶׁלֹּא
נִבְרָאוּ בְּעוֹלָם, שֶׁאֵלוֹ הֵם
שֶׁמְשׁוּיִם אוֹתָם, מְשׁוּיִם אֵת

וְאֵיךְ אָמְרִין דְּלֹא יְהֵא מִיתָה מִיָּנִיָּה, וְי לִוֵּן דְּטַב לִוֵּן דְּלֹא אֲתַבְּרִיאוּ בְּעֵלְמָא,

אָדָם דְּנִשְׁמָתָא, וְאִית אָדָם דְּגוּפָא, דְּאֲתָמַר
בֵּיה (תהלים קמד ד) אָדָם לַהֲבֵל דְּמָה, וְעָלְיָה
אֲתָמַר (במדבר יט יד) אָדָם פִּי יָמוֹת בְּאֵהֶל, וְעָלְיָה
אֲתָמַר (ירמיה יז ה) אַרְוֵר הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִכְטַח (דף צח
ע"ב) בְּאָדָם וְשֵׁם בְּשֵׁר זְרוּעוֹ, וְדָא סַמָּא"ל אָדָם
בְּלִיעֵל אִישׁ אָוֶן, וְאִית לִיה תְּרִין נוֹקְבִין בִּישִׁין,
וְעָלְיָהּ אֲתָמַר (ויקרא כא יא) עַל כָּל נַפְשׁוֹת מֵת
לֹא יָבֹא, לְאָבְיוֹ וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְלִית אָבְיוֹ
אֱלֹא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אִמּוֹ אֱלֹא
שְׂכִינְתָא, וְכִי לֹא אֲתָמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וּבְשְׂכִינְתָּיה (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דְּכָרִי פֶּאֶשׁ נְאֻם
יְהו"ה, מָה אֵשׁ אֵינּוּ מְקַבֵּל טְמָאָה הָכִי אִיהוּ
לֹא מְקַבֵּל טְמָאָה, אָמַר לִיה וְהָא כְּתִיב (במדבר
יט כ) אֵת מְקַדֵּשׁ יְהו"ה טְמָא וְדָא שְׂכִינְתָּיה,
אָמַר לִיה וְיִדְאֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָּיה
לֹא מְקַבֵּל טוּמְאָה, אֲבָל כָּל מָאן דְּסָאִיב אֲתַר
דְּאִיהִי שְׂרִיָא בֵּיה, אֲתַחֲשִׁיב לִיה כְּאִלוֹ עַבִּיד
לִיה, וּבְגִין דָּא לְאָבְיוֹ וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְלִית
אָבְיוֹ אֱלֹא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אִמּוֹ אֱלֹא
שְׂכִינְתָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא מָאן דְּאֵעִיל מְרֻשׁוֹת
הַרְבֵּים לְרֻשׁוֹת הַיְחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר (ויקרא כב
לב) וְלֹא תַחֲלָלוּ אֵת שֵׁם קְדוֹשִׁי, וְדָא אֲדֻנִי,
דְּאִיהוּ רֻשׁוֹת הַיְחִיד דְּאִיהוּ יְהו"ה יְחִידוֹ
דְּעֵלְמָא, וְדָא אִיהוּ אָדָם.

(ובגין דא לאביו ולאמו לא יטמא, ודא איהו רזא מאן דאעיל
מרשות הרבים לרשות היחיד, ובגין דא אמר) (במדבר יט
יד) אָדָם פִּי יָמוֹת בְּאֵהֶל, דָּא אָדָם בְּלִיעֵל,
וּמִסְטָרָא דָּא בַר נִשְׁ רִשְׁע קְרוֹי מֵת מַעֲיָקְרָא
מִקְמֵי דְאֲתַבְּרִי עֵלְמָא, אֲבָל לֹא אֲתָמַר עַל אָדָם
דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְקוּדְשָׁא, וְכַמָּה טְפָשִׁין אֵינּוּן
בְּעֵלְמָא דְאֲמְרִין הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִזַּר עַל
בַּר נִשְׁ דְּיָמוֹת, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב אָדָם פִּי יָמוֹת,
וְאֵיךְ אָמְרִין דְּלֹא יְהֵא מִיתָה מִיָּנִיָּה, וְי לִוֵּן דְּטַב לִוֵּן דְּלֹא אֲתַבְּרִיאוּ בְּעֵלְמָא,

דְּאֵלִין אֵינּוֹן דְּשׁוּיָן לִוְן, שׁוּיָן לְאָדָם דְּאֵתְקַרֵי
יִשְׂרָאֵל וּלְאָדָם בְּלִיעֵל, וְאֵמְרִין כְּאָדָם טוֹב
כַּחוּטָא פּוֹלְהוֹן שׁוּיָן, יְהִי כְמוֹן לְפָנֵי רוּחַ
אֵלִין חֵיִיבָא דְאֵמְרֵי הָכִי, וּמְלַאף יְהוּ"ה דּוֹחָה
מִנֵּיהּוּ.

דְּאֵית אָדָם דְּאֵיהּוּ יִשְׂרָאֵל, וְאֵית אָדָם דְּאֵיהּוּ
מְלַאף וְדָא מִטְטְרוּ"ן, וְאֵית אָדָם
בְּדִיוֹקְנָא דְקוּדְשָא בְרִיף הוּא דְאֵיהּוּ
אֲצִילוּתִיהּ, וְדָא יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְלִית
לִיה בְּרִיאָה וְיִצְיָרָה וְעֵשְׂיָה אֶלָּא אֲצִילוּתָא,
וּבְאֵתֵר דָּא לִית חֲטָא וְלָא מוֹת, הֲדָא הוּא
דְכֵתִיב (תהלים ה ה) לֹא יִגְוֹרֵף רָע, וְעַל הַאי אָדָם
בְּלִיעֵל מְנִי קוּדְשָא בְרִיף הוּא דְלֹא לְמִיכַל
מְנִיָּה, וְדְלֹא לְעַרְבָא לִיה עִם טוֹב, דְּהַאי אֵיהּוּ
כְּמָאן דְּעַרְיב כְּסָפָא עִם עוֹפְרָת, וְדָא גְרִים
בְּלִבוּלָא בְּפִמְלִיא דְלַעֲיִלָא, וְעַרְב חֲשׁוּכָא
בְּנְהוּרָא מַה דְּאֵפְרִישׁ קוּדְשָא בְרִיף הוּא, כְּמָה
דְּאֵת אֵמֵר (בראשית א ד) וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר
וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְרָא עוֹד אֶלָּא מָאן דְּאֵעִיל זְרַעִיה בְּנִגְדָה או
שְׂפַחָה או גוּיָה או זוּנָה, כְּאֵלוּ מְעַרְב
מַה דְּאֵפְרִישׁ קוּדְשָא בְרִיף הוּא, דְכֵתִיב (שם)
וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, דְּאֵינּוֹן מִי נִגְדָה
לְמִי דְכִנְיָא, דְּדָא אָסוּר וְדָא מוֹתֵר, וְדָא כְּשֵׁר
וְדָא פְסוּל, דָּא טוּמְאָה וְדָא טְהָרָה, אֵלִין אֵינּוֹן
שְׂוִית סְדְרִין דְּאֵתִיבֵת (בְּהוֹן מִשְׁנָה) (ס"א
לְמִשְׁנָה), לְאֵפְרִישָא בֵּין טוֹב לְרָע, דְּעַרְב לִוְן אָדָם
וְדְרִין דְּאֵתוּ אֲבִתְרִיהּ.

תְּקוּנָא תְּמַנְיָא וְשִׁתִּין
בְּרִאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, מַאי אֱלֹהִים, לַהֲט
הַחֲרִב הַמִּתְהַפֵּכֶת לְשִׁמּוֹר אֵת דְּרָף
עַץ הַחַיִּים (בראשית ג כד). מַטְהָא הָאֱלֹהִים וְדָאִי,
וְדָא מִטְטְרוּ"ן, וְהָא אוֹקִימָנָא לִיה דְּאֵתְהַפֵּף

הָאָדָם שְׁנִקְרָא יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאָדָם
בְּלִיעֵל, וְאוּמְרִים כְּאָדָם טוֹב
כַּחוּטָא, כְּלָם שׁוּיָם, יְהִי כְמוֹן
לְפָנֵי רוּחַ אֵלוּ הַרְשָׁעִים שְׁאוּמְרִים
כְּ, וּמְלַאף יְהוּ"ה דּוֹחָה מֵהֶם.
שׁוּיָשׁ אָדָם שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׁ
אָדָם שֶׁהוּא מְלַאף, וְזֶה מִטְטְרוּ"ן,
וַיֵּשׁ אָדָם בְּדַמּוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף
הוּא, שֶׁהוּא אֲצִילוּתוֹ, וְזֶה יו"ד
ה"א וּא"ו ה"א, וְאֵין לוֹ בְּרִיאָה
וְיִצְיָרָה וְעֵשְׂיָה, אֶלָּא אֲצִילוּת,
וּבְמִקּוּם הַזֶּה אֵין חֲטָא וְלָא מוֹת.
זֶהוּ שְׂכַתוּב לֹא יִגְוֹרֵף רָע, וְעַל
הָאָדָם הַבְּלִיעֵל הַזֶּה צְוָה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּף הוּא שְׂלֹא לְאָכַל מִמֶּנּוּ וְשְׂלֹא
לְעַרְב אוֹתוֹ עִם טוֹב, שְׁזֵהוּ כְּמִי
שְׂמַעְרַב כְּסָף עִם עֹפְרָת, וְזֶה גוֹרֵם
בְּלִבוּל בְּפִמְלִיא שְׁל מַעְלָה,
וּמְעַרְב חֲשֻׁכָה עִם אוֹר, מַה
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא הַפְּרִיד, כְּמוֹ
שְׁנֵאֵמֵר וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר
וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְרָא עוֹד, אֶלָּא מִי שְׂמַכְנִים אֵת
זְרַעוֹ בְּנִגְדָה או שְׂפַחָה או גוּיָה או
זוּנָה, כְּאֵלוּ מְעַרְב מַה שֶׁהַפְּרִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא, שְׂכַתוּב וַיְהִי
מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, שֶׁהֵם מִי
נִגְדָה לְמִי טְהוֹרָה, שְׁזֵה אָסוּר וְזֶה
מִתֵּר, וְזֶה כְּשֵׁר וְזֶה פְסוּל, זֶה
טְמֵאָה וְזֶה טְהוֹרָה, אֵלוּ הֵם שְׂשֵׁת
הַסְּדְרִים שְׁנִתְּנָה (בְּהֵם מִשְׁנָה) (לְמִשְׁנָה)
לְהַפְּרִיד בֵּין טוֹב לְרָע, שְׂעַרְב
אוֹתָם אָדָם וְהַדּוֹרוֹת שְׂבָאוֹ
אֲחֵרֵיוּ.

תְּקוּן שְׂמוּנָה וְשִׁשִּׁים
בְּרִאשִׁית כְּר"א אֱלֹהִים, מַה זֶה
אֱלֹהִים? לַהֲט הַחֲרִב הַמִּתְהַפֵּכֶת
לְשִׁמּוֹר אֵת דְּרָף הַחַיִּים, מַטְהָ
הָאֱלֹהִים וְדָאִי, וְזֶה מִטְטְרוּ"ן,
וְהָרִי בְּאֵרְנוֹ שְׂמִתְהַפֵּף מִדִּין
לְרַחֲמִים, וּבוֹ הַשְׂתַּנּוּ (מִמְצָא) כָּל
הַדְּמִיּוֹת שְׂלֹא דְמוּ זוֹ לְזוֹ.
כְּשִׂמְתְהַפֵּף מִימִין לְשִׁמָּאל, הוּא

מראה פרצוף של שור.
וכשמתהפך משמאל לימין,
מראה פרצוף של אריה.
וכשמתהפך משניהם למערב,
מחזיר פניו ומתהפך לנשר (לאדם).
וכשמתהפך משניהם למזרח,
שהוא באמצע, מתהפך לאדם
(לנשר), מלמטה לנשר, אין דמות
בעולם שלא נודעת בו.

שנים עשר מזלות נראים בו, וכל
הדמיות של המלאכים, והדמיות
של הנשמות, והדמיות של כל
מה שנברא בשמים ובארץ, (אינו
דמות של אדם שלם בכל התקונים, אלא אם
הוא) (כלא ה"ה) כלול בשמים ובארץ
ושמש ירח וכוכבים ומזלות
והפסא והמלאכים וגן עדן
וגיהנם, מהצד של שניהם נתן
היצר הטוב והיצר הרע. גן עדן
- מצא אשה מצא טוב, גיהנם -
ומוצא אני מר מפנות את האשה,
ושניהם בלב, לב חכם לימינו ולב
פסיל לשמאלו.

תקון ששים ותשעה

בראשית, ב' שנים, חכמה
ותבונה (ובינה), השלישית, יראת
יהוה ראשית דעת, ובדעת הזו
נאמר והאדם ידע את חוה אשתו,
שאין זיווג אלא בדעת, שהוא
העמוד האמצעי, היחוד של האב
והאם, כך הוא למטה הצדיק
היחוד של העמוד האמצעי עם
השכינה שלמטה, ועל הגוף
והברית נאמר פי א"ל דעות
יהוה וגומר, ושניהם עדות,
שאין עדות פחות משנים.

והבן הזה הוא היחוד של האב
והאם, הוא העמוד האמצעי
שנושא הכל, כמו ששמים וארץ
נאמר בהם שהעולם עומד על
עמוד אחד, כמו שנאמר וצדיק

מדינא לרחמי, וביה אשתניו (נ"א אשתכחו) כל
דיוקנין דלא דמו דא לדא, פד אתהפך מימינא
לשמאלא אחזי פרצופא דשור, וכד אתהפך
משמאלא לימינא אחזי פרצופא דאריה, וכד
אתהפך מתרווייהו למערב אחזיר אנפוי
ואתהפך לנשר (נ"א לאדם), וכד אתהפך
מתרווייהו למזרח דאיהו באמצעיתא אתהפך
לאדם (נ"א לנשר), מלמטה לנשר, לית דיוקנא
בעלמא דלא אשתמודע ביה.

תרון עשר מזלות אתחזיין ביה, וכל דיוקנין
דמלאכיא ודיוקנין דנשמתין ודיוקנין
דכל מה דאתברי בשמיא ובארעא, (לאו איהו
דיוקנא דאדם שלם בכל תקוניו, אלא אם הוא) (נ"א כלא
תוה) כליל בשמיא וארעא ושמשא וסיהרא
וככביא ומזליא וכרסיא ומלאכיא וגן עדן
וגיהנם, מסטרא דתרווייהו אתיהיב יצר הטוב
ויצר הרע, גן עדן מצא אשה מצא טוב (משלי
יח כב), גיהנם ומוצא אני מר מפנות את
האשה (קהלת ז כו), ותרווייהו בלבא, לב חכם
לימינו, ולב פסיל לשמאלו (שם י ב). (דף צט ע"א).

תקונא שתין ותשעה

בראשית ב' תרון חכמה ותבונה
(ובינה), תליתאה יראת יהוה
ראשית דעת (משלי א ז). ובהאי דעת
אתמר (בראשית ד א) והאדם ידע את חוה אשתו,
דלית זיווג אלא בדעת דאיהו עמודא
דאמצעיתא. יחודא דאבא ואימא. הכי איהו
לתפא צדיק יחודא דעמודא דאמצעיתא
ושכינתא דלתפא, וגוף וברית עלייהו
אתמר (שמואל א ב ג) פי א"ל דעות יהוה וגומר,
ותרווייהו עדות, דלית עדות פחות מתרון.

והאי בן איהו יחוד דאבא ואימא, איהו עמוד

סביל כללא, פגוונא דשמיא וארעא דאתמר בהון דעלמא על חד